

exemplaren reageren, maar ook oudere en zelfs zeer afgevlogen ♀♀, die zonder enige twijfel reeds bevrucht zijn. Bovendien is het volstrekt niet nodig, dat een ♂ van dezelfde soort haar omfladdert om de reactie op te wekken. Zelfs zag ik eens een zeer verfomfaaid *brassicae*-♀, dat bij het zuigen gestoord werd door een dikke hommelmot, die tegen haar aanbotste, onmiddellijk de vleugels openklappen en het achterlijf opwippen. Hier was dus in geen geval sprake van een prikkel van geurstoffen der mannelijke rietschubben, hoewel het toch wel zeer te betwijfelen is, of reeds bevruchte ♀♀ hiervoor nog vatbaar zijn.

En hoe gedragen zich de ♂♂? Zij omfladderen enige ogenblikken het ♀, dat zich daarbij soms tussen de planten laat vallen, waarbij de vleugels steeds geopend blijven. Na korte tijd bemerkt het ♂ blijkbaar, dat zijn avances geen succes hebben en het vliegt weg. Het ♀ sluit dan onmiddellijk weer de vleugels.

Deze herfst zag ik echter een ♀ steeds dieper wegduiken in een bos asters, waarbij het ♂ haar al klapwiekend volgde. Plotseling kwam het paar weer uit de struik te voorschijn, het ♀ ging er in snelle vaart van door, op de voet gevolgd door het ♂. Mogelijk was dit een inleiding tot de paring.

We zouden dus tot de conclusie moeten komen, dat een *Pieris*-♀ bij de hofmakerij van een ♂, maar ook bij een andere storing, die haar niet op de vlucht doet slaan (de hommelmot), steeds op dezelfde manier reageert, onverschillig of zij reeds bevrucht is of niet. Uit dit voorbeeld, dat merkwaardig aansluit bij de waarneming van Dr D. MAC GILLAVRY over de klapwiekende *atalanta* (zie Ent. Ber. 12 (294) : 453), blijkt al weer, hoe weinig we nog over de oorzaken van de gedragingen der vlinders weten en hoeveel werk er voor experimentele onderzoekers nog te doen is.

Amsterdam-Z. 2, Oude IJselstraat 12III, Sept. 1949.

Vraag: Over het springvermogen van *Chrysomeliden* (geen aardvlooien, *Halticiden*!) (Col.). Toen ik midden Augustus 1949 buiten zat, kwam een kever aanvliegen. Terwijl ik hem nader trachtte te bezien, sprong hij weg. Gedetermineerd heb ik hem niet, maar wel zag ik, dat het een *Chrysomelide* was, ter grootte van *Adoxus obscurus* L. of *Colaphus sophiae* Schall. Indertijd (1906, Entom. Ber. 2 (30) : 118; 1914, op. cit. 4 (76) : 64) heb ik mij bezig gehouden met de wijze, waarop *Adoxus* zich, op de rug liggend, weet om te keren. Toen heb ik van springvermogen niets bemerkt. J. B. CORPORAAL, aan wie ik onlangs deze vraag voorlegde, heeft toen nagegaan, of hij bij EVERTS daaromtrent iets kon vinden. Over *Adoxus obscurus* vermeldt EVERTS alleen, dat daar de dijen iets verdikt zijn. Betreffende *Colaphus sophiae* verwijst hij naar een verhandeling van RITSEMA BOS (1880, Tijdschr. voor Ent. 23 : 139—151, (gekl.) pl. 9). Hierin staat wel een uitvoerige beschrijving van kever, levenswijze enz., maar niets over springvermogen. Nu is van de in het systeem niet zo ver van *Colaphus* afstaande tropische *Sagra*'s wel bekend, dat zij ondanks hun dikke dijen niet kunnen springen.

Mijn verzoek is derhalve: zouden zij, die *Adoxus* en *Colaphus* kunnen waarnemen, eens willen opletten, of zij iets van springvermogen kunnen bespeuren en dan daarover willen rapporteren met vermelding van de omstandigheden, waaronder het springen waargenomen werd.

D. MAC GILLAVRY, Rusthuis „Charlois”, Amerongen.